

bilo razumljivo i glazbeno manje obrazovanim korisnicima zbirke, priređivači su usputno objasnili i neke teoretske pojmove.

Nikša NJIRIĆ

Ivan Golčić:

HRVATSKE ADVENTSKE POPIJEVKE
harmonizirane za mješoviti pjevački zbor
HRVATSKE BOŽIĆNE POPIJEVKE
harmonizirane za mješoviti pjevački zbor
HKD sv. Jeronima (sv. Ćirila i Metoda)
Zagreb, 1995.

Lijep božićni poklon pjevačkim zborovima pripremili su izdavač i urednici dviju zbirki hrvatskih narodnih popjevaka - adventskih i božićnih. Urednici (I. Golčić i mr. Ante Ložuk D. I.) u Predgovoru, jednakom za obje zbirke, kažu: "Na svijetu, naime, gotovo nema naroda koji je bio toliko zanesen i ponosen vizijom Djeteta i Majke..." U Hrvatskoj, osobito sjevernoj, adventsko i božićno vrijeme su "najraspjevanija razdoblja liturgijske godine".

Kao izvor najčešće su poslužile ove zbirke: *Cihara octochorda* (sva tri izdanja - 1701., 1723. i 1757.), *Pavlińska pjesmarica* (1644), i *Napivi bogoljubnih pisama* M. Jaića (1850). Obradbe popjevaka izrađene su vrlo lijepo, a zborovima ne čine tehničke poteškoće. Među starijim obrađivačima su Vj. Novak, F. Dugan st., R. Matz, V. Žganec i drugi, a od mlađih su najveći prilog dali B. Lazarin, A. Klobučar, M. Martinjak, I. Golčić i M. Vuk.

U prikazu tekstovnih značajki ovih popjevaka mr. Hrvojka Mihanović-Salopek ističe da onim adventskima obilježje daje s jedne strane liričnost (često u dijaloškom obliku), a s druge strane pokornišтво. Adventskih popjevaka ima 64 (14 od njih uz orgulje), a Dodatak sadrži skladbu za mješoviti zbor i orgulje *Magnificat* Branka Lazarina te 12 antifona s pripjevnim psalmima (9 uz orgulje) kojima su autori B. Lazarin, Anđelko Klobučar i Miroslav Martinjak.

Tekstove božićnih popjevaka H. Mihanović-Salopek svrstava u pripovjedne, pastirske (često s elementima komike) i uspavanke. Božićnih popjevaka ima 154 od kojih 7 uz orgulje te jedna tiskana na posljednjoj stranici omota.

Primjedbe koje se ovim zbirkama mogu staviti ne odnose se na glazbu, već na redosljed popjevaka. Bilo bi opravdanije da popjevke nisu poredane po abecedi već da su svrstane po nekom određenom kriteriju (sadržaj, izvođački sastav, regionalno podrijetlo i sl.). Abecedni popis - koji služi praktičnoj svrsi - uvijek se lako može navesti. U ovom prikazu je naveden broj popjevaka, ali da bi se do njega moglo doći, trebalo je popjevke brojiti! Bilo bi, dakle, svrsishodno da su sve numerirane.

Privlačne naslovne stranice izradila je Neda Golubić. Ove će zbirke korisno poslužiti ne samo zborovima, već i glazbeno obrazovanim pojedincima koji to blago hrvatskog naroda žele posjedovati.

Nikša NJIRIĆ

Lovro Županović
TVORBA GLAZBENOG DJELA
Školske novine, Zagreb, 1995.

Tvorba glazbenog djela akademika Lovre Županovića najnovija je knjiga u nizu onih koje se u Hrvatskoj bave tom granom nauke o glazbi. Niz njegovih prethodnika u tom poslu ide od poznatih hrvatskih skladatelja i - ujedno - glazbenih teoretičara F. Dugana st., Zlatka Grgoševića i Mila Cipre kome je autor - kao svom učitelju - posvetio knjigu. A i ova knjiga proizašla je iz autorova ranijeg priručnika *Tvorba muzičkog djela* za nastavnike osnovnih škola (Školska knjiga, Zagreb, 1968).

Novost je ove knjige u tome što je autor pojedine elemente oblika kao i same oblike nastojao ilustrirati (gdjegd je to bilo moguće) usporednim primjerima iz hrvatske svjetovne i duhovne glazbe. Prema tome, bit će korisna i onima koji se pripremaju za crkvene glazbenike.

U pristupu građi autor se više zadržava na manje poznatim primjerima. Temeljno je načelo: početi od doživljaja glazbe i njezina sadržaja.

Knjiga ima tri dijela slikovitih naslova: *Utemeljivanje - Razrađivanje - Nadgradnja* čime se želi istaknuti da se ide od elemenata prema jednostavnim i složenim oblicima. Kako bi izlaganje dobilo na jasnoći, pojedine glazbene pojave uspoređuju se sa sličnima u jeziku i likovnoj umjetnosti.

Vrijedno je istaknuti da autor uvodi u glazbenu terminologiju prikladnije izraze, a predlaže i neke nove, npr. osebjnost umjesto nepravilnost, samopjev umjesto solo-pjesma (solo-popijevka), prijelazno-romantični tip dvodijelne pjesme itd.

20. stoljeće nije donijelo nove oblike, pa se i najmodernija djela mogu objasniti postojećim formalnim uzorcima. Osobita pozornost poklonjena je operi *Wozzeck* (1925) Albana Berga (1885 - 1935) zbog osebjnih formalnih rješenja: pojedini prizori skladani su u obliku suite, simfonije, fuge itd.

Knjiga je, kao i svi Županovićeve radovi, napisana sustavno i pregledno. Glazbeni stručnjaci ne moraju se složiti sa svim pojedinostima, ali autor za svoja gledišta ima i opravdanja. U svakom slučaju ova je knjiga vrijedan doprinos hrvatskoj stručnoj glazbenoj literaturi.

Nikša NJIRIĆ

U POTREBI SVAKOJ IDITE K JOSIPU
Zagreb 1990.

Zbirka stotinjak lijepih uslišanja zagovorom sv. Josipa. Knjižica za svakoga, zanimljiva i pobudna. Str. 128. Cijena 30,00 kuna.

Narudžbe kod izdavača: Svetište sv. Josipa
47000 KARLOVAC, Boškovićeve 36